

Udskriftsdato: fredag den 19. juni 2026

KEN nr 9072 af 26/10/2011 (Gældende)

Krav om indretning af faste arbejdspladser, hvor der benyttes bærbar computer

Ministerium: Beskæftigelses- og Ligestillingsministeriet

Journalnummer: Beskæftigelsesmin.,
Arbejds miljøklagenævnet, j.nr. 5900138-11

Krav om indretning af faste arbejdspladser, hvor der benyttes bærbar computer

Ved et tilsynsbesøg på en kontorarbejdsplads konstaterede Arbejdstilsynet blandt andet, at der var indrettet arbejdspladser til telefoninterviewere og supervisorer, hvis arbejde primært består af at ringe og registrere oplysninger på computere.

Arbejdspladserne var indrettet som "celler" med faste skærme ved siderne. Skærmene er beklædt med lydisolerende skumgummi. Hver arbejdsplads er 0,9 meter bred, 0,8 meter dyb og har en fast bordhøjde på 0,73 meter.

De ansatte arbejder ved bærbare computere og med "headset". Der er ikke særskilt tastatur og mus til computerne, arbejdspladserne anvendes af skiftende ansatte, og der er ikke særbelysning ved arbejdspladserne.

Arbejdstilsynet påbød virksomheden at indrette og forsyne skærmarbejdspladserne med inventar i henhold til lovgivningen.

Det fremgår af § 38 og § 42, i arbejdsmiljøloven, at arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og at arbejdsstedet skal indrettes sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Det fremgår af § 30, stk. 1 og stk. 2, i bekendtgørelsen om faste arbejdssteders indretning, at der på arbejdsstedet skal findes passende inventar, og at stole, arbejdsborde og lignende, der anvendes ved skiftende arbejdsopgaver eller af skiftende personale, i fornødent omfang skal være indstillelige.

Det fremgår af § 3, i bekendtgørelsen om arbejde ved skærmterminaler, at ved arbejde, hvor en ansat regelmæssigt og i en ikke ubetydelig del af sin normale arbejdstid anvender en skærmterminal, gælder særlige krav om indretningen, herunder § 5 og bekendtgørelsens bilag.

Det fremgår af § 5, i samme bekendtgørelse, at skærmterminalarbejdspladsen skal indrettes i overensstemmelse med kravene i bekendtgørelsens bilag.

Af bekendtgørelsens bilag, Pkt. 1 c, Pkt. 2 a, og Pkt. 2 b fremgår, at tastaturet skal kunne skråtstilles og være adskilt fra skærmen, at skærmterminalarbejdspladsen skal være dimensioneret og indrettet således, at der er tilstrækkelig plads til at skifte arbejdsstilling og arbejdsbevægelser, og at almenbelysning og særbelysning (arbejdslamper) skal sikre tilstrækkelig belysning.

Et enigt Arbejdsmiljøklagenævn fastholdt Arbejdstilsynets påbud om, at virksomheden skulle indrette og forsyne skærmarbejdspladserne med inventar i henhold til lovgivningen.

Arbejdsmiljøklagenævnet lagde vægt på, at de ansatte arbejder hver arbejdsdag ved en skærmterminal. Arbejdet består i at foretage telefonsamtaler, hvor resultatet registreres via en bærbar computer.

Arbejdsmiljøklagenævnet fandt, at de ansatte, der havde en arbejdsdag på henholdsvis 6 og 4 1/4 timer, hvor de arbejdede ved en bærbar computer, regelmæssigt og i en ikke ubetydelig del af deres normale arbejdstid arbejder ved en skærmterminal. Arbejdet er derfor omfattet af reglerne om skærmarbejdspladser.

Det var uden betydning, at de ansatte i gennemsnit arbejdede 30-40 timer om måneden, idet en væsentlig del af arbejdstiden var skærmarbejde, og dette udgjorde mere end 2 timer af den enkelte arbejdsdag.

Arbejdsmiljøklagenævnet lagde desuden vægt på, at tastaturet ikke kan skråtstilles og ikke kan adskilles fra skærmen, hverken arbejdsbord eller skærm kan indstilles i højden til den person, der skal benytte arbejdspladsen, og der ikke er særbelysning (arbejdslampe).

[Adressat udeladt]

Arbejdsmiljøklagenævnet har på møde den 25. oktober 2011 behandlet [navn udeladt]'s klage på vegne af [virksomhedens navn udeladt] over Arbejdstilsynets afgørelse af 11. november 2010. [Navn udeladt] klager over Arbejdstilsynets påbud om, at virksomheden skal indrette og forsyne skærmarbejdspladserne med inventar i henhold til lovgivningen.

Nævnet traf følgende

A F G Ø R E L S E

Arbejdsmiljøklagenævnet fastholder Arbejdstilsynets påbud om, at [virksomhedens navn udeladt] skal indrette og forsyne skærmarbejdspladserne med inventar i henhold til lovgivningen.

Det betyder, at [virksomhedens navn udeladt] skal efterkomme nævnets afgørelse senest den 6. februar 2012 og skal sende en tilbagemelding herom til Arbejdstilsynet senest den 13. februar 2012.

B E G R U N D E L S E

Skærmarbejdspladser

Arbejdsmiljøklagenævnet lægger vægt på, at telefoninterviewerne arbejder hver arbejdsdag ved en skærmterminal. Arbejdet består i at foretage telefoninterviewes, hvor resultatet af interviewene registreres via en bærbar computer.

Den enkeltes arbejdsdag er på henholdsvis 6 og 4¼ timer, når pauser er regnet fra.

Det betyder, at de ansatte regelmæssigt og i en ikke ubetydelig del af deres normale arbejdstid har arbejde ved en skærmterminal, og at der gælder særlige regler for den type arbejde.

Det er uden betydning, at medarbejderne i gennemsnit arbejder 39 - 40 timer om måneden, idet en væsentlig del af arbejdstiden er skærmarbejde, og dette udgør mere end 2 timer af den enkelte arbejdsdag.

Nævnet lægger desuden vægt på, at forholdene ikke lever op til de særlige regler for indretning, idet

- tastaturet ikke kan skråtstilles og ikke kan adskilles fra skærmen
- hverken arbejdsbord eller skærm kan indstilles i højden til den person, der skal benytte arbejdspladsen
- der ikke er særbelysning (arbejdslampe).

I den forbindelse er det blandt andet oplyst, at virksomheden har cirka 80 ansatte telefoninterviewere og 57 skærmarbejdspladser, der er forsynet med en bærbar computer. Gennemstrømningen betyder, at ansatte er i virksomheden cirka ½ år, før nye kommer til.

Arbejdscellerne har en fast bordhøjde på 0,73 meter. Hver arbejdscelle, der er 0,9 meter bred og 0,8 meter dyb, har fast afskærmning til siderne og ingen individuel arbejdslampe.

[Navn udeladt] henviser i klagen til, at Arbejdstilsynet har henvist til forkerte lovregler.

Arbejdsmiljøklagenævnet vurderer, at det ikke er en væsentlig mangel, at Arbejdstilsynet har henvist til bilag 1 i bekendtgørelsen om faste arbejdssteders indretning i stedet for bilaget, der hører til bekendtgørelsen om arbejde ved skærmterminaler, fordi § 5, i bekendtgørelsen om arbejde ved skærmterminaler direkte henviser til det relevante bilag. Arbejdstilsynet har i afgørelsen henvist til § 5 i bekendtgørelsen om arbejde ved skærmterminaler.

Nævnet lægger i den forbindelse vægt på, at virksomheden ikke var forhindret i at varetage sine interesser, herunder tage stilling til de relevante regler.

Efterkommelsesfrist

[Navn udeladt] vurderer, at en frist på 3 måneder er for kort tid til at efterkomme påbuddet, idet [navn udeladt] henviser til, at virksomheden skal ombygge 57 arbejdspladser.

Det er Arbejds miljøklagenævnets praksis at fastsætte en efterkommelsesfrist, der svarer til den frist, der er fastsat af Arbejdstilsynet, med mindre der foreligger særlige oplysninger.

Fristen kan forlænges efter en vurdering af følgende:

- dokumentation
- hvor lang tid, løsningen af arbejdsmiljøproblemet skønnes at tage
- alvorligheden af problemet
- eventuelle særlige omstændigheder
- om Arbejdstilsynet eller de ansatte har indvendinger mod en forlængelse
- forhold, som virksomheden ikke selv er herre over.

Ud fra disse kriterier vil Arbejds miljøklagenævnet kunne tage stilling til fristens længde, hvis virksomheden søger herom. Ansøgningen skal i givet fald sendes til Arbejds miljøklagenævnet via Arbejdstilsynet.

Afgørelsen er truffet af et enigt Arbejds miljøklagenævn.

R E G L E R

Arbejds miljøklagenævnet har ved afgørelsen benyttet følgende regler:

Om skærmarbejdspladser:

- § 38, stk. 1, § 39, stk. 1, nr. 1, § 42, stk. 1 og § 43, stk. 1, nr. 1, i lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 1072 af 7. september 2010
- § 1, § 3 og § 5, i Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1108 af 15. december 1992 om arbejde ved skærmterminaler, samt punkt 1 c, punkt 2 a, samt punkt 2 b, i det tilhørende bilag
- § 30, stk. 1 og stk. 2, i Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 96 af 13. februar 2001 om faste arbejdssteders indretning.

Om Arbejdstilsynets ret til at træffe afgørelse:

- § 77, stk. 1, i lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 1072 af 7. september 2010.

Reglerne kan læses på de følgende sider.

O P L Y S N I N G E R N E I S A G E N

Sagen er afgjort på grundlag af de dokumenter, som klagenævnet har modtaget fra Arbejdstilsynet, breve af 10. maj 2011 og 1. juni 2011 fra [navn udeladt] og Arbejdstilsynets udtalelse af 25. maj 2011.

B E M Æ R K N I N G E R T I L K L A G E N

[Navn udeladt] bemærker, at skærmbekendtgørelsen også gælder for hjemmearbejdspladser, hvis medarbejderen udfører skærmarbejdet i hjemmet regelmæssigt. I den forbindelse vurderer Arbejdstilsynet at der skal være tale om mindst én arbejdsdag om ugen eller cirka 2 timer eller mere stort set hver arbejdsdag.

Arbejds miljøklagenævnet har ikke taget stilling til dette forhold, fordi denne sag ikke drejer sig om hjemmearbejdspladser, men arbejdspladser på et fast arbejdssted.

På klagenævnets vegne

[Navn udeladt]

Kopi til

- Arbejdstilsynet,

- [Adressat udeladt]
- [Adressat udeladt]

Regler

Lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 1072 af 7. september 2010

...

Kapitel 5

Arbejdets udførelse

§ 38. Arbejdet skal planlægges, tilrettelægges og udføres således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Anerkendte normer eller standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

§ 39. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke krav der skal være opfyldt, for at arbejdet kan anses for fuldt forsvarligt planlagt, tilrettelagt og udført, herunder om

- 1) sikkerheds- og sundhedsmæssige foranstaltninger vedrørende arbejder, arbejdsprocesser og -metoder, f.eks. for at undgå sammenstyrtning, nedstyrtning, sammenskridning, rystelser, stråling, støj eller eksplosions-, brand- eller sundhedsfare ved luftarter, dampe, støv og røg, hede, kulde eller lugt, sygdomssmitte eller forkerte arbejdsstillinger, bevægelser eller belastninger,
- 2) forbud mod særligt farlige arbejder, arbejdsprocesser og -metoder,
- 3) opslag eller egnet markering.

Stk. 2. Beskæftigelsesministeren kan endvidere fastsætte regler om særligt arbejdstøj og personlige værnemidler, herunder om hvem der skal afholde udgifterne hertil.

...

Kapitel 6

Arbejdsstedets indretning

§ 42. Arbejdsstedet skal indrettes således, at det sikkerheds- og sundhedsmæssigt er fuldt forsvarligt.

Stk. 2. Anerkendte normer og standarder, som har sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal følges.

§ 43. Beskæftigelsesministeren kan fastsætte regler om indretning af faste, midlertidige, skiftende og udendørs arbejdssteder, herunder om

- 1) arbejdsrum, f.eks. loftshøjde, luftrum, gulve, vægge, lofter, belysning, temperatur, luftfornyelse og støj,
- 2) velfærdsforanstaltninger m.v., f.eks. opholds- og spiserum, garderober, omklædningsrum, toiletter, vaske- og baderum samt sovesteder og stole,
- 3) udgangsforhold, f.eks. færdselsveje, trapper og udgange.

Stk. 2. Det kan i reglerne i medfør af stk. 1 fastsættes, at de gælder for udlejere af bygninger, lokaler, arealer m.v.

...

Kapitel 13

Arbejdstilsynet

...

§ 77. Arbejdstilsynet kan træffe afgørelse om forhold, der strider mod loven eller mod regler eller afgørelser i medfør af loven, og kan herunder påbyde, at forholdene bringes i orden straks eller inden en frist.

Stk. 2. ...

Beskæftigelsesministeriets bekendtgørelse nr. 96 af 13. februar 2001 om faste arbejdssteders indretning

I medfør af § 20, stk. 2, § 43, § 44, § 73, § 74, stk.1 og § 84, i lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 784 af 11. oktober 1999, fastsættes:

...

Kapitel 6

Inventar

§ 30. Der skal på arbejdsstedet findes passende inventar, således at arbejdet kan udføres forsvarligt.

Stk. 2. Stole, arbejdsborde og lignende, der anvendes ved skiftende arbejdsopgaver eller af skiftende personale, skal i fornødent omfang være indstillelige.

Stk. 3. ...

Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1108 af 15. december 1992 om arbejde ved skærmterminaler

I medfør af § 39, § 43, § 46, § 57, § 63, § 73 og § 84, i lov om arbejdsmiljø, jf. lovbekendtgørelse nr. 646 af 18. december 1985, som ændret ved lov nr. 220 af 22. juni 1987, lov nr. 380 af 13. juni 1990, lov nr. 273 af 8. maj 1991 og lov nr. 474 af 24. juni 1992, fastsættes:

Område og definitioner

§ 1. Bekendtgørelsen gælder for ansattes arbejde ved en skærmterminal.

Stk. 2. I denne bekendtgørelse forstås der ved:

- 1) skærmterminal: alfanumerisk eller grafisk skærm, uanset hvilken displayteknologi der benyttes,
- 2) skærmterminalarbejdsplads: system bestående af en skærmterminal, eventuelt udstyret med tastatur eller anden indlæsnings-/styringsudstyr (mus m.v.), og/eller det programmel, der bestemmer samspillet menneske/maskine, samt øvrigt tilbehør, herunder disketteenhed, telefon, modem, printer, konceptholder, arbejdsstol og arbejdsbord eller arbejdsflade samt de nærmeste omgivelser.

Stk. 3. Bekendtgørelsen indeholder supplerende detailregler i forhold til bekendtgørelse nr. 1182 af 18. december 1992 om arbejdets udførelse.

Særlige bestemmelser

§ 3. Ved arbejde, hvor en ansat regelmæssigt og i en ikke ubetydelig del af sin normale arbejdstid anvender en skærmterminal, gælder endvidere de særlige bestemmelser i §§ 4-6.

Stk. 2. Dette gælder dog ikke ved:

- 1) EDB-systemer i forbindelse med fører/betjeningspladser på køretøjer og maskiner

- 2) EDB-systemer, installeret på eller i et transportmiddel, og som er beregnet til at styre/overvåge transportmidlet
 - 3) EDB-systemer, der først og fremmest er beregnet til brug for andre end de ansatte
 - 4) bærbare computere (PC'ere), som ikke fast bruges på en arbejdsplads
 - 5) regnemaskiner, kasseapparater og alt udstyr, der har et lille display til at vise data eller måleværdier, som er nødvendig for den direkte anvendelse af dette udstyr
 - 6) traditionelle skrivemaskiner med display.
- ...

§ 5. Skærmterminalarbejdspladsen skal indrettes i overensstemmelse med kravene i bilaget.

...

Bilag

Indledende bemærkninger

De i bilaget nævnte krav finder anvendelse, hvis de i bilaget nævnte elementer findes på skærmterminalarbejdspladsen, og hvis arbejdsopgavernes særlige krav eller karakteristika ikke forhindrer det.

1. Udstyr.

...

- c) Indlæsnings-/styringsudstyr
Indlæsnings-/styringsudstyr (tastatur, mus m.v.) skal udformes, så hensigtsmæssige arbejdsstillinger og arbejdsbevægelser sikres.
Tastaturet skal kunne skråtstilles og være adskilt fra skærmen således, at den ansatte kan anvende hensigtsmæssige arbejdsstillinger og -bevægelser, der ikke fremkalder træthed i arme og hænder.
Der skal være tilstrækkelig plads foran tastaturet og andet indlæsnings-/styringsudstyr til, at brugeren kan hvile hænder og arme på bordpladen.
Tastaturet skal have en mat overflade for at undgå reflekser.
Tastaturet og tasterne skal udformes med henblik på at lette anvendelsen af tastaturet.
Symbolerne på tasterne skal fremstå med tilstrækkelig kontrast og være læselige i den anvendte arbejdsstilling.
- d) Arbejdsbord eller -flade
Arbejdsbordet eller arbejdsfladen skal have lavreflekterende overflade. Arbejdsbordet/-fladen skal være tilstrækkelig stort og muliggøre en fleksibel opstilling af skærm, tastatur, dokumenter og øvrigt tilbehør.
Konceptholderen skal være stabil og kunne indstilles i alle relevante retninger. Den skal under arbejdet være placeret således, at behovet for generende hoved- og øjenbevægelser mindskes mest muligt.
Der skal være tilstrækkelig plads til, at den ansatte kan anvende hensigtsmæssige arbejdsstillinger og -bevægelser.

...

2. Arbejdspladsen

- a) Pladskrav
Skærmterminalarbejdspladsen skal være dimensioneret og indrettet således, at der er tilstrækkelig plads til at skifte arbejdsstilling og arbejdsbevægelser.
- b) Belysning

Almenbelysning og særbelysning (arbejdslamper) skal sikre tilstrækkelig belysning og en passende kontrast mellem skærm og omgivelser under hensyntagen til arbejdets karakter og brugerens synsbehov.

Generende blænding og reflekser på skærmen eller på andet udstyr skal undgås ved at samordne indretningen af lokaler og skærmterminalarbejdspladser med placeringen og kunstige lyskilders tekniske egenskaber.

...